

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.878/2012/4.szám

A Kúria a dr. Krasznai Mária ügyvéd által képviselt felperesnek, a jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt, a Baranya Megyei Bíróságnál 20.P.20.364/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.498/2011/6. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertességének elősegítése érdekében a jogtanácsos által képviselt ... beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt mind az alperesnek, mind a beavatkozónak személyenként 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 68.900 (hatvannyolcezer-kilencszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében a 2005. augusztus 15-én bekövetkezett balesettel összefüggésben keletkezett kárát érvényesítette az alperessel, mint felelősségbiztosítóval szemben. A balesetben közrehatott annak a gépjármű vezetőjének közlekedési szabályszegése is, amelyben a felperes utasként utazott, és a szemből közlekedő ... típusú gépjármű is. Az alperes a balesetért túlnyomórészt - más sérült által megindított perben megállapított 70%-os mértékben - felelős ... típusú tehergépjármű felelősségbiztosítója, míg a beavatkozó biztosító kártérítési felelőssége 30%-os mértékű.

A felperes a balesetben maradandó fogyatékoságot szenvedett, bal lábfeje összetetten sérült, bal lábának IV. és V. ujját amputálni kellett, a cipő viselése kényelmetlen a számára, kissé bicegve jár,

bizonytalanannak érzi magát járás közben, lába fáj és zsibbad, érzéketlen is időnként. A baleseti egészségkárosodásának mértéke 24%-os, munkaképesség-csökkenésének mértéke 30%-os. A felperesnek a balesetet megelőzően az évi nettó jövedelme 294.524 forint, 2008. évben 848.429 forint, 2009. évben 1.624.300 forint, míg 2010. évben 360.000 forint volt.

A felperes módosított keresetében keresetveszteség címén járadék megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes a 2007. évre kiesett jövedelem megtérítését vállalta, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte, mert az volt az álláspontja, hogy 2008. évtől a rendkívüli munkateljesítmény figyelmen kívül hagyásával sem származott keresetvesztesége.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 65.410 forint és ennek 2008. január 1. napjától járó késedelmi kamatának a megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az alperes elismerésére is figyelemmel a 2007. évben kiesett jövedelme címén 65.410 forintot és ennek késedelmi kamatát alappal követeli, ezt meghaladóan azonban alaptalannak találta a keresetet a Ptk. 356. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel. Rámutatott arra, hogy még abban az esetben is, ha a munkaképesség-csökkenés teljes egészét úgy tekinti, mint amit a felperes rendkívüli munkavégzéssel kompenzál, a felperes jövedelmének 70%-a is meghaladja a balesetet megelőző évben elért átlagos havi jövedelmét, így a Ptk. 365. § (1) bekezdésben írt feltétel nem teljesült, azaz a baleset előtti keresetéhez, jövedelméhez viszonyítva a felperesnek vesztesége nem keletkezett. Utalt arra, hogy a rendkívüli munkateljesítmény önállóan nem lehet alapja a járadékigénynek, csak a kártérítésre vonatkozó más rendelkezésekkel együtt alkalmazható. E jogcímen járadékra csupán abban az esetben tarthat igényt a károsult, ha a baleset előtti keresetéhez, jövedelméhez viszonyítva vesztesége keletkezik, ezt azonban úgy kell kiszámítani, hogy figyelmen kívül kell hagyni a rendkívüli munkateljesítménnyel elért részét. Az elsőfokú ítélet indokolásában megállapította, hogy a baleset előtti nettó jövedelme 294.524 forint volt, ennek egy hónapra eső összege 24.543 forint. A 2008. évben munkából származó jövedelme összesen 769.595 forint és a baleseti járadék 78.834 forint, összesen 848.429 forint, ennek egy óra eső értéke 70.700 forint, ebből figyelmen kívül hagyva azt a részt, amelyet a felperes jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el, még ha a munkaképesség-csökkenés teljes egészét tekinti annak, a fennmaradó rész az átlag jövedelem 70%-a, 49.490 forint, közel a duplája a balesetet megelőző évben elért havi átlagos jövedelemnek. Megállapította, hogy a felperes jövedelem emelkedése olyan mértékű volt, hogy amennyiben ebből az összegből leszámításra kerültek azok a tételek, amelyeket esetleg a felperes bruttóban határozott meg - mivel ezzel

kapcsolatban eltérő nyilatkozatokat tett a perben -, illetve az infláció mértékét is figyelembe veszi a bíróság, sem állapítható meg jövedelemveszteség, amely jövedelempótlás címén kártérítés követelésére jogosítaná a felperest.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a per fő tárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a tényállást helyesen állapította meg és egyetértett az erőmegfeszítési járadék elutasítása körében kifejtett indokokkal is. Megállapította, hogy a Ptk. 356. § (1) és (3) bekezdésének együttes alkalmazásából következik, hogy a rendkívüli munkateljesítményből származó speciális jogkövetkezmények levonásához mind a Ptk. 356. § (1) és (3) bekezdésének meghatározott feltételeknek fenn kell állniuk. Megállapította, hogy a felperes jogi képviselőjének idézése az elsőfokú bíróság által 2011. június 23. napján megtartott tárgyalásra szabályszerűen megtörtént, az ezzel kapcsolatos fellebbezési hivatkozása alaptalan.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban hatályon kívül helyezést és az elsőfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az erőmegfeszítési járadék iránti igény elutasítására a Ptk. 356. § (3) bekezdésének megsértésével, téves indokok alapján került sor. Fenntartotta azt a hivatkozását is, hogy a 2011. június 23-i tárgyalásra a felperesi képviselőt nem idézte meg a bíróság, ezért az eljárás lényeges szabályainak megsértésére került sor, a június 9-i postai bélyegzővel ellátott borítékban nem idézés, hanem a beavatkozás megengedéséről szóló végzés volt található.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint a Ptk. 356. § (3) bekezdése nem önálló alakzat, és bármely a baleset előtti meghaladó jövedelmet megengedő álláspont a Ptk. rendelkezései és a PK 45. számú állásfoglalás ellenére is csak jogellenes lehet. Ténylegesen az fogadható el keresetveszteséggént, amit a Ptk. 356. § (3) bekezdése valójában figyelembe vesz és az állásfoglalás is kifejt; rendkívüli akaraterővel és munkateljesítménnyel a sérelem mértékéhez igazodót valamelyest meghaladó és a korábbi ép és egészséges teljesítményt megközelítő teljesítmény kifejtésére és jövedelemszerzésre kerül sor. Hivatkozott a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényre, amely nem teszi lehetővé, hogy az egészségi állapotot és mindenkor munkaejét veszélyeztető munkavégzésre sor kerülhessen. Ezért, ha a felperes a baleset előtti jövedelmének 70%-át rendkívüli munkateljesítmény által és nem más okból meghaladó jövedelemre tett volna szert, a követelés akkor sem lenne alapos, mert a munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha foglalkoztatása az egészséget, testi épséget

károsan nem befolyásolja.

A beavatkozó a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felperes a rendkívüli perorvoslatát megalapozó jogsértést a járadék követelésének téves megítélésében jelölte meg [Ptk. 270. §-ának (2) bekezdése]. Ezért a jogerős ítélet ebben a keretben volt felülbírálnak [Pp. 275. § (2) bekezdés].

Az alperes helytállási kötelezettsége a perben nem volt vitás [190/2004. (IV.8.) Korm. rendelet]. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdéséből következően a károkozónak meg kell térítenie a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát, a (3) bekezdés pedig lehetőséget ad ennek járadék formájában való alkalmazására, amelyre akkor kerülhet sor, ha időszakonként visszatérő károkat (kiadásokat) kell megfizetni. A keresetvesztéseket pótló járadék ebbe a körbe tartozik.

A Ptk. 356. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek a munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a balesete utáni keresete (jövedelme) - neki fel nem róható okból - nem éri el a baleset előtti jövedelmét. A (3) bekezdés szerint a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el. Ha ugyanis a balesetet szenvedett személy baleset utáni keresete meghaladja a megmaradt munkaképességének megfelelő kereset összegét, a rendkívüli munkateljesítménnyel elért előny őt illeti meg. Ehhez azonban a jelentős testi fogyatékoság és a rendkívüli munkateljesítmény bizonyítása szükséges.

A felperes a baleset során a bal lábfej sérülését szenvedte el, ennek következtében nála 30%-os munkaképesség-csökkenés alakult ki, a nehéz fizikai munkát ereje megfeszítésével tudja ellátni. A perben nem volt támadott e ténynek a megállapítása, ahogy azt sem vitatták a felek, hogy a felperesnél az erőmegfeszítés mértéke a munkaképesség-csökkenés mértékével azonos.

A felperes járadékigényének elbírálásánál a Ptk. 356. §-ának (1) és (3) bekezdésében előírt feltételek együttes fennállását kell vizsgálni, mert csak akkor lehet alapos ezen a címen érvényesített járadékigény, ha megállapítható, hogy a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága miatt csak rendkívüli munkateljesítménnyel éri el a keresetét, jövedelmét, vagy annak egy részét. Dönteni kell ilyen esetben arról, hogy a felperesnek van-e olyan indokolt járadékkövetelése, amelyet az alperes a PK 45. számú állásfoglalásra figyelemmel megtéríteni tartozik.

A munkateljesítmény vizsgálatánál a munkaképesség-csökkenés aránya mellett azt is vizsgálni kell, hogy a baleseti sérültet - a konkrét feladatait, személyi adottságait, szakképzettségét, és a munkafeladatok jellegét is tekintve - az elszenvedett sérülés készletké-e, és ha igen, milyen mérvű rendkívüli munkateljesítmény kifejtésére.

Arra helyesen hivatkozik az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében, hogy az a körülmény, hogy a baleset előtt a felperes 100%-os munkaképességgel rendelkezett, és a baleset következtében nála 30%-os munkaképesség-csökkenés alakult ki, emiatt a felperesnél csak 70%-os munkaképességet lehet megállapítani. A felperesnél ezért a Ptk. 356. §-ának (3) bekezdésében meghatározott testi fogyatékoság, mint feltétel bekövetkezett, ennek következtében a munkaképesség-csökkenés is megállapítható, valamint a nehéz fizikai munkák végzésénél a munkaképesség-csökkenés mértékének megfelelő 30%-os erőmegfeszítés is.

A keresetvesztéseget pótló járadékra való jogosultság általános feltételeit a Ptk. 356. §-ának (1) bekezdése szabályozza, amennyiben a baleset folytán munkaképesség-csökkenést szenvedett személy járadékának feltételül szabja, hogy a baleset utáni keresete neki fel nem róható okból ne érje el a baleset előtti keresetét. A Ptk. 356. §-ának (3) bekezdése foglalkozik azzal a speciális esettel, amikor a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel éri el a keresetét (annak egy részét) és ennek számítási módjára, ezen belül a baleset utáni jövedelem figyelembe vehető összegének a meghatározására tartalmaz rendelkezéseket. A Ptk. 356. §-ának (3) bekezdésében foglalt szabály azonban önállóan nem lehet alapja a járadékigénynek, mert helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az csak a kártérítésre vonatkozó egyéb rendelkezésekkel együtt alkalmazható.

Helyes a jogerős ítélet megállapítása abban is, hogy a baleset előtti és utáni jövedelem közötti különbözet - a feltételek vizsgálata után - akkor is megállapítható, ha a keresetkülönbözet csak a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelem figyelmen kívül hagyásával mutatható ki. Ha a baleset utáni jövedelem csak a rendkívüli munkateljesítmény miatt haladja meg a baleset előtti jövedelmet, annak a rendkívüli munkateljesítménnyel elért része a járadék megállapításánál nem vehető figyelembe. Ha pedig a balesetet szenvedett személy baleset utáni jövedelme a rendkívüli munkateljesítmény nélkül is eléri, vagy meghaladja a baleset előtti jövedelmet, járadékra nem tarthat igényt. Az adott esetben a jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy a felperesnek nincs keresetcsökkenése, még akkor sem, ha a rendkívüli munkateljesítmény figyelmen kívül maradna.

Az alperesnek a felülvizsgálati kérelmében a munkavédelmi szabályozásra és a munkaköri alkalmasságra történő hivatkozása, és az ebből a Ptk. 356. §-ának (3) bekezdésére történő utalása, ennek az alkalmazásának a kizártságára történő álláspontja téves. Ilyen általánosságban történő megállapítása annak, hogy aki csak ereje megfeszítésével tudja elérni a baleset előtti jövedelmét, a munkavédelmi szabályozásra figyelemmel, a munkaköri alkalmasság hiányában nem tarthatna igényt keresetvesztésre, téves és hibás álláspont. A bíróságnak mindig a konkrét egyedi ügynek a vizsgálata alapján kell elbírálni, hogy a Ptk. 356. §-ának (1) és (3) bekezdésében írt feltételei fennállnak-e. A bírói gyakorlat értelmében a munkaképesség-csökkenés aránya mellett azt is vizsgálni kell, hogy a baleseti sérültet az elszenvedett sérülés a konkrét munkafeladatok ellátásában milyen mértékű rendkívüli munkateljesítmény kifejtésre készteti, de nem hagyható figyelmen kívül a sérült személyi adottságai, szakképzettsége és a munkafeladatok jellege sem. Az nem zárható ki, hogy a fenti feltételek vizsgálata mellett megállapítható egy munkakör ellátásánál épp a sérülés jellegére figyelemmel a munkaköri alkalmasság hiánya, ezek a körülmények azonban az adott egyedi ügyben mérlegelhetők.

Tévesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy eljárási szabálysértéssel hozta meg az elsőfokú bíróság az ítéletét, mert a felperesi képviselőt a 2011. június 23. napjára kitűzött tárgyalásra nem idézte meg. A felperesi jogi képviselő idézés átvételét igazoló tértivevénye az iratoknál fellelhető, az nem a felperes által hivatkozott 5. számú végzéssel együtt, hanem korábban, a 4. számú végzéssel került kiadásra a részére.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. február 20.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvarý Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM